

DOCHTERS VAN DE OCEAAN

ELEANOR BUCHANAN

OPAAL

Vier zussen. Vier ringen.
Eén allesbepalend geheim.

ROMAN

*Ooit stonden er vier machtige stenen op een afgelegen Schotse land-
tong – de Zusters van Skara.*

*Volgens de legende daar geplaatst door een rouwende vader om zijn
ontvoerde dochters de weg naar huis te wijzen.*

*Wie de stenen neerhaalde zou worden vervloekt: diens familie zou
ook verstrooid raken door de wind en nooit meer de weg terug naar
huis vinden.*

1

Iris

Skara, april 1931

Toen het allemaal achter de rug was en mevrouw Grierson met veel verongelijkt gekletter de kopjes en schotels stond af te wassen, liepen ze omlaag naar de stenen.

Ooit hadden de vier stenen, de Vier Zusters, fier rechtop op de landtong gestaan, maar Iris kende ze alleen zoals ze er nu lagen, in een ruwe halve cirkel richting de zee. Dit was hun speciale plek, de plek waar de vier Blackmorezussen kwamen om te dromen en te plannen, om geheimen te fluisteren en te mokken, om te lachen en te tieren.

Soms zat Iris hier ook alleen, met haar schetsblok. Ze tekende het uitzicht boven het puntige zeegras en de bocht van wit zand, de zee en de eilanden erachter, een tafereel dat er al sinds mensenheugenis hetzelfde uitzag. Ze dacht vaak aan de vier zussen uit de legende, en stelde zich voor hoe ze over deze zelfde heuvels en dezelfde zee moesten hebben uitgekeken. Hadden ze net zoveel van deze plek gehouden als zij?

Rubha Clachan, landtong van stenen, aan de uiterste punt van Skara, een schiereiland dat nog maar net verbonden was met de westkust van Schotland. In het westen zag je in de verte de blauwe heuvels op Harris en Lewis en, op heldere dagen, North Uist. De oprijzende bergen op het vasteland liepen in het noorden uit in de zee, terwijl vanuit het zuiden de noordelijke landtong van Skye verrees.

Op andere momenten tekende Iris de baai zelf, met Dundonan Castle dapper op de andere landtong, met eeuwenoude torens en kantelen die zo verschilden van het moderne huis dat Charles Blackmore op Rubha Clachan had gebouwd.

Maar nu keek ze niet naar Dundonan.

Ze hield haar blik strak op de heuvels aan de andere kant van de zee gericht. Ze hield van dit uitzicht, als de harde wind de zee opzweept tot een dansend, glinsterend turquoise en de bergen zo helder en dichtbij leken dat ze ze bijna kon aanraken.

Ze hield er ook van als het water kalm was, bleek en melkachtig in het verstilde licht, zo nu en dan beroerd door een licht briesje, en als de bergen zich uitstrekten in zachte, subtiele blauwtinten. Of als de avondzon de heuvels paars en goud kleurde. Zelfs als het water grijs en somber deinde, de regen als schermen boven de baai hing en de bergen werden opgeslokt door bewolking, om zo nu en dan spookachtig uit de mist op te doemen voordat ze weer verdwenen.

Ze had het in alle gemoedstoestanden getekend en hield van allemaal evenveel. Dit was Rubha Clachan, hier was ze thuis.

En nu moest ze weg.

De gedachte drukte op haar als een rotsblok.

Ze wilde niet weg.

Toch moest ze gaan.

Meestal zaten de zussen ieder op de steen die ze zich hadden toegeëigend, maar vandaag zochten ze troost bij elkaar. Daisy leunde tegen Iris aan, Rose had haar arm om Lily heen geslagen, de twee oudste zussen aan weerskanten van de jongste. De twaalfjarige Daisy werd snel groot, maar Iris bleef haar altijd als het kleintje zien. Lily, van vijftien, was altijd al gevat en slim geweest. Iris herinnerde zich dat ze Rose en haar als driejarige al fijntjes had uitgelegd hoe ze een zandkasteel voor de elfjes op het strand moesten bouwen.

En dan was er nog Rose. Iris kon zich niet herinneren dat haar

zus er ooit niet was geweest. Met slechts vijftien maanden leeftijdsverschil hadden ze bijna een tweeling kunnen zijn, ware het niet dat ze heel verschillende karakters hadden. Iris was inmiddels twintig, Rose negentien. Eigenlijk had zij de oudste moeten zijn, dacht Iris altijd. Ze was pienter en moedig, gretig om nieuwe dingen te ontdekken, risico's te nemen, terwijl Iris zelf zachtaardig was, als hun moeder, en voorzichtiger.

Nu sprong Rose overeind, niet in staat om stil te blijven zitten. 'Er moet toch een andere manier zijn,' zei ze, terwijl ze voor de stenen langs ijsbeerde.

'Die is er niet.' Iris draaide aan de ring om haar vinger en dacht aan de belofte die ze haar moeder had gedaan. *Ik zal hem vinden. Ik zorg ervoor dat we bij elkaar blijven. Het komt wel goed.*

'Maar... Ceylon! Dat is zo ver weg,' zei Lily. 'Iris, je zult het er vreselijk vinden.'

Dat was zo, daar was Iris zeker van. De gedachte aan Ceylon bezorgde haar rillingen. Voor Rose was het een opwindend idee, maar Iris kreeg visioenen van onbekende dingen en slangen, van hitte en dichte oerwouden, terwijl ze eigenlijk alleen maar hier in Skara wilde zijn, met de zee en de lucht en het zachte Schotse licht. Ze was hier verankerd, dacht ze. De steen waarop ze zat leek instemmend te brommen. Dit was haar plek.

De ring aan haar vinger voelde onprettig aan, op een manier die Iris niet kon uitleggen. Ze had haar moeder beloofd dat ze hem nooit zou afdoen, maar hij maakte haar onrustig. Het was het gewicht aan haar vinger, de kilte in de blauwe kleur.

Ze hadden allemaal een ring, gemaakt van vier schitterende blauwe stenen, elk uniek en perfect op elkaar afgestemd. Een glinsterende opaal, een glanzende maansteen, een mysterieuze blauwe goudsteen en een fonkelende saffier. Toen ze naar Rubha Clachan verhuisden, had hun vader ze laten omvatten met diamanten en er een ketting van laten maken voor hun moeder. Iris was acht geweest, Daisy nog maar een baby.

‘Een steen voor iedere beeldschone dochter, mijn liefste,’ had Charles verkondigd toen hij de ketting om Amelia’s hals vastmaakte, en misschien was dat ook zo, maar Iris had zelfs toen al vermoed dat het evenzeer een zoenoffer was.

Ze wist nog hoe trots haar vader hen had rondgeleid door het huis dat hij voor zijn geliefde vrouw had gebouwd. ‘Van alle moderne gemakken voorzien!’ pochte hij. Er was elektrische verlichting. In de hal was een telefoon. Een koelkast en een grammofoon. Elke slaapkamer had een eigen badkamer. Er waren ruime kamers en een rondlopende trap die naar een brede overloop leidde.

Maar toen Charles de deur naar de salon openzwaaide, met de grote boogramen die uitzicht boden op de zee, bleef Amelia stokstijf staan. Rose en Lily holden naar binnen, maar Iris, die de baby droeg, hoorde het scherpe stokken van haar moeders adem.

‘Waar zijn de Vier Zusters?’ vroeg ze met een vreemde, gespannen stem.

‘De stenen? Ze belemmerden het uitzicht, dus ik heb ze plat laten leggen. Maak je maar geen zorgen,’ voegde Charles er snel aan toe toen hij de blik op het gezicht van zijn vrouw zag. ‘Ze zijn er nog. Ze vormen een perfecte plek om op een mooie avond te gaan zitten.’

‘O, Charles, wat heb je gedaan?’ zei Amelia zwak.

‘Je denkt toch niet aan die bespottelijke vloek?’ Hij klakte gefrustreerd met zijn tong. ‘Lieve schat, het is 1919! De twintigste eeuw! We moeten de toekomst omarmen, niet blijven hangen in het verleden met die hocus pocus en bijgelovige onzin. Ik heb de stenen niet kapotgemaakt. Ze zijn er nog, maar ze mogen de vooruitgang niet in de weg staan.’

Dat was het moment waarop hij de ketting tevoorschijn had gehaald. ‘Voor jou, mijn liefste. Om ons nieuwe leven hier te markeren. Vind je hem mooi?’ vroeg hij gretig toen Amelia het platte doosje openmaakte.

‘Hij is prachtig,’ zei ze plichtsgetrouw.

Iris had haar moeders ontzette gezichtsuitdrukking niet begrepen, toen nog niet. Voor haar was het huis in Rubha Clachan eindelijk een eigen thuis, een fijne plek vol licht en ruimte. Er waren in die tijd nog volop bedienden geweest, die liefdevol met hun ogen rolden om Charles Blackmores moderne grillen. Haar zussen en zij hadden ieder een eigen pony, feestjurken en, later, nieuwe hoeden. In elke kamer stonden bloemen. Er stond een witte piano in de salon, ze dansten op de muziek van de grammofoon, er werd champagne gedronken en gelachen, en op koude winteravonden brandde er een vuur in de bibliotheek.

Nu zaten er kale plekken op de muren waar waardevolle schilderijen hadden gehangen. De tuin was onverzorgd, het zilverwerk niet gepoetst. Alleen de Griersons werkten door, uit liefde voor Amelia, zonder ook maar een dienstmeisje om hen te helpen. Charles' geliefde Bugatti stond weg te roesten in de garage.

Amelia had de ketting in vier losse stenen laten splitsen en er voor ieder van haar dochters een ring van laten maken, zodat ze die ter nagedachtenis aan haar konden dragen.

Of misschien zodat Charles de ketting niet kon verkopen, of vergokken. Loyaal als ze was, had ze het nooit uitgesproken, maar Iris dacht dat het misschien zo kon zijn.

Daisy, de jongste, had de saffier, Lily de maansteen. Amelia gaf de blauwe goudsteen aan Rose, en Iris kreeg de opaal, met zijn glinsterende blauwe kleurenspeel, gevat in een simpele gouden ring.

Iris draaide hem nu rond aan haar vinger, terwijl ze dacht aan de treurnis in haar moeders glimlach en het vreemde schokje toen Amelia de ring op haar handpalm legde en haar vingers eromheen sloot. 'Voor jou, lieve Iris.'

Iris herkende de steen direct toen ze haar hand opendeed. 'Maar mama, je mooie ketting...'

'Ik heb nu niets meer aan de ketting, Iris, en ik wilde dat jullie allemaal iets van me hebben. Ik zal je zussen ieder hun eigen ring

geven, maar deze is voor jou.' Amelia glimlachte moeizaam. 'De opaal doet me altijd aan jou denken. Op het eerste gezicht zo helder en eenvoudig, maar veel kleurrijker en interessanter als je er beter naar kijkt. Draag hem en neem mijn liefde overal mee naartoe.'

'Ik ga nergens naartoe.' De woorden bleven in Iris' keel steken en ze liet haar voorhoofd tegen de zijkant van haar moeders bed rusten zodat Amelia haar tranen niet zou zien. 'Ik ga niet bij je weg.'

'Mijn lieve meisje, het kan niet anders. Ik ga dood.' Amelia streelde Iris' haren. 'Ik zou willen dat ik je dit niet hoefde te vragen, maar ik wil dat je op zoek gaat naar Ralph en voor je zussen zorgt. Ik begrijp dat je niet wilt gaan, maar ik ben bang dat je vader...' Haar stem haperde en stierf weg.

Iris slikte haar verdriet in en hief haar hoofd op. Haar moeder hoefde het niet uit te spreken. 'Maak je maar geen zorgen over papa. Ik zal oom Ralph vinden,' beloofde ze. Ze schoof de ring aan haar vinger. Hij leek waarschuwend te prikkelen, maar dat negeerde ze. Op de een of andere manier wist ze aarzeland te glimlachen. 'Ik zal hem altijd dragen en aan je denken, mama. Altijd.'

Nu was haar lieve moeder er niet meer. Die ochtend hadden ze haar in haar graf op die troosteloze heuvel gelegd, het nieuwste en grootste verlies dat ze in de afgelopen twee jaar hadden geleden.

De beurskrach was nog maar het begin geweest. Een patent dat te laat was aangevraagd, een concurrent die het onder Charles' neus wegkaapte. Faillissement en een rechtszaak.

'Pech,' zei Charles, toen de verliezen elkaar steeds sneller opvolgden.

'Domme pech,' zei hij, toen hij het laatste restje van zijn fortuin had vergokt en vervolgens geld had geleend om verder mee te gokken.

'Verdomde pech,' zei hij, toen hij de whiskyfles leegde in zijn glas en de doktersrekening voor zijn stervende vrouw niet meer kon betalen.

Misschien was het pech, maar Iris herinnerde zich dat ze oude Nessa eens met mevrouw Grierson had horen praten. Haar stem trilde van razernij.

Hij heeft de stenen neergehaald. Daar zal hij voor boeten.

Alsof ze haar gedachten kon lezen, zei Daisy: 'Dit is allemaal papa's schuld! Als hij de stenen niet had omgehaald, zou hij niet aan de drank zijn, zou mama nog leven en zouden jij en Ian...' Ze brak haar zin af toen Iris ineenkromp. 'Dan had je niet naar Ceylon of waar dan ook hoeven gaan,' verbeterde ze zich.

'Toe, Daisy. Je weet dat het alleen maar bijgeloof is,' wist Iris uit te brengen.

'O ja?' Daisy stak haar kin naar voren. Haar ogen glommen, en Iris wist dat ze haar best deed om niet te huilen. 'Wel grappig dat het allemaal precies zo gaat als volgens de legende.'

'Ik vind het toch oneerlijk dat wij last van de vloek zouden hebben,' mengde Lily zich erin. 'Waarom moeten wij lijden voor iets wat papa heeft gedaan zonder het ons te vragen?'

Iris haalde diep adem. Ze waren allemaal van streek. 'Als we in de vloek zouden geloven, wat we niet doen, dan zou de hele familie verstrooid raken,' zei ze. 'Maar ik ben de enige die weggaat. Jullie blijven allemaal hier tot ik terugkom, dus we worden niet verstrooid.' Ze probeerde geruststellend te glimlachen.

Daisy legde haar hand in die van Iris. 'Ik wil niet dat je weggaat,' zei ze met onvaste stem. 'Ik wil hier niet zijn zonder mama of jou.'

'Ik weet het, lieverd,' zei Iris. 'Ik wil ook niet gaan, maar ik moet op zoek gaan naar oom Ralph. Dat heb ik mama beloofd. Maar ik kom meteen weer terug naar huis.'

'Kunnen we niet allemaal gaan?' zei Lily. Ze stak haar hand uit, en de maansteen in haar ring glansde blauwig in het licht. 'Mama zei dat ze ons deze ringen gaf zodat we altijd bij elkaar zouden blijven, net zoals de stenen in de ketting waren. Dat je nu alleen gaat... voelt verkeerd.'

'Ik zou willen dat we samen konden gaan, maar dat kunnen we

ons niet veroorloven. Het is een geluk dat lady Carsington een reisgenoot wil hebben en mijn overtocht betaalt, anders zou ik ook niet naar Ceylon kunnen gaan.'

'Waarom moet ze eigenlijk een reisgenoot hebben?' Rose, die altijd zo praktisch en onafhankelijk was, vond het hele idee maar niets. 'Zo moeilijk is het toch niet om op een schip te zijn?'

'Ik weet het,' zei Iris. 'Blijkbaar is ze een vriendin van lady Malcolm.'

Ze hield haar toon zo neutraal mogelijk toen ze het over Ians moeder had, die op de begrafenis haar blik had vermeden, maar had gedaan wat ze kon om te helpen. 'Ik neem aan dat ze een oudere dame is die iemand nodig heeft om alles met de kruiers af te handelen en haar gezelschap te houden.'

'Ze is vast een monster,' zei Rose. 'Ze laat je de hele dag de benen uit je lijf rennen. Ik zou willen dat je het niet hoefde te doen, Iris.'

'Wat moet ik anders doen, Rose?' zei Iris lijdzaam. Rose begreep het best, maar ze waren allemaal nog prikkelbaar door de begrafenis en Iris wilde niet uitvallen tegen haar zus. 'Ik kan de overtocht niet betalen en we moeten oom Ralph op de een of andere manier vinden.'

'Misschien kunnen we vragen of ze ons allemaal als metgezel wil?' opperde Lily om de spanning te doorbreken. 'Ik kan bezique met haar spelen en Rose kan uitstapjes organiseren als we aan land zijn, en ze kan Daisy een kneepje in haar wang geven en zeggen dat ze een lief kind is.'

'En ik hoef me alleen maar met de kruiers bezig te houden?' zei Iris, met een dankbaar lachje naar Lily. 'Dat zou wel leuk zijn, hè? Maar helaas denk ik niet dat lady Carsington voor ons alle vier zal willen betalen. Bovendien moeten jullie hier blijven om Rose te helpen met papa.' Iris' hart brak bij de gedachte aan haar vader, die die ochtend zwaaiend op zijn benen naast het graf had gestaan. Ze hadden vroeger zo veel van hem gehouden.

'Nee maar, jullie zijn het mooiste boeket bloemen dat ik ooit heb

gezien!’ riep hij met gespreide armen als hij met veel kabaal en drukte thuiskwam, enthousiast over een of ander nieuw project, en dan tilde hij hen op en zwierde hij hen rond tot ze het giechelend uitgilden. Iris kon zich de ruwe tweedstof tegen haar wang nog herinneren, net als de geruststellende geur van tabak en het gevoel van vertrouwen.

Nu kon ze hem niet meer vertrouwen. Daar was het te laat voor. Haar geliefde vader was nu een probleem waarmee ze moesten omgaan.

Ze had er alle vertrouwen in dat Rose dat kon. Haar oudste zus was altijd Charles’ lieveling geweest. Ze had het onbesuisde zelfvertrouwen waaraan het Iris ontbrak. Lily was slim en Daisy bekoorlijk, maar Rose zou hem het best aankunnen. Iris had de rest van hun moeders juwelen en de mooiere schilderijen al ergens verstopt.

‘Verkoop wat nodig is om mevrouw Grierson en de rekeningen te betalen,’ had ze gezegd toen ze Rose de sleutel gaf. ‘Probeer het verborgen te houden voor papa. Als hij erachter komt dat er toch meer geld is...’

‘Dan vergokt hij het,’ zei Rose. ‘Ik weet het. Ik zal voorzichtig zijn.’

‘Ik wil niet dat je weggaat,’ zei Daisy weer. ‘Ik kan het gewoon niet verdragen!’

‘Het is niet voor altijd,’ zei Iris. Ze zag dat Daisy’s onderlip trilde, en ze sloeg haar armen om haar jongere zusje heen terwijl ze Lily aankeek om een scherpe opmerking over Daisy’s neiging de dingen te dramatiseren voor te zijn. Maar vandaag perste Lily haar lippen stevig op elkaar en zei ze niets.

‘Ik kom zo snel mogelijk terug. Mensen reizen voortdurend naar Ceylon,’ ging Iris verder, net zozeer om zichzelf te overtuigen als haar zussen. ‘Ik moet gewoon oom Ralph vinden en dan komt alles goed.’

2

‘Wat als hij ons niet wil helpen?’ vroeg Lily. ‘Volgens tante Edith was hij een nietsnut, al vermoed ik dat het nog veel erger was dan dat,’ voegde ze eraan toe met een blik die toebehoorde aan iemand die veel ouder was dan vijftien.

‘Hij helpt wel,’ zei Iris, hopen dat haar stem vast was. ‘Het is een ereschuld. Mama heeft hem jaren geleden geld geleend om zijn theeplantage te kopen.’ Voordat al het geld was verdwenen. ‘Ze zei dat hij had beloofd dat hij het terug zou betalen, en anders zou hij wel voor ons zorgen.’

‘Hij heeft geen van haar brieven beantwoord,’ bracht Lily hun in herinnering.

Dat zat Iris ook dwars. ‘Ik denk dat dat niet zo veel zegt,’ zei ze, met meer overtuiging dan ze voelde. ‘Mama zei dat hij altijd al slecht contact hield, ook al had zij een hechtere band met hem dan haar zussen. Ze heeft me eens verteld dat hij een ontzettend ondeugend jongetje was, maar zo charmant dat hij overal mee wegkwam. Ik kreeg de indruk dat hij een beetje egoïstisch en verwend is, maar diep vanbinnen... nou ja, is hij een heer. Hij zal zich aan zijn woord houden.’

Ze hoopte het.

‘In de tussentijd moeten we tante Edith op afstand houden,’ zei Rose. ‘Ze heeft allerlei plannen om ons over verschillende familieleden te verdelen, al valt het me op dat zijzelf geen van ons onderdak aanbiedt.’

‘Ik zou toch niet bij haar willen wonen,’ zei Lily. ‘Wat een bemoeiziek mens!’

‘Lily,’ zei Iris met een afkeurende blik.

‘Nou, dat is ze wel.’

‘Ze bedoelt het goed,’ zei Iris, denkend aan het gesprek met haar moeders botte zus.

‘Dit is een slechte zaak.’ Tante Edith, die er ontzagwekkend uitzag in haar zwarte astrakan jas en hoed, had haar hoofd geschud toen ze zag hoe weinig gasten na de begrafenis mee terug waren gekomen naar het huis. ‘Arme Amelia, ze had een waardiger afscheid verdiend dan dit.’

Nadat ze met een minzaam lachje een kop thee had aangenomen van een snuffende mevrouw Grierson, had ze zich weer tot Iris gewend. ‘Het ene moment is Charles de grote man met zijn miljoenen en zijn mooie huis, zijn moderne snufjes en zijn nieuwerwetse ideeën, en het volgende is al het geld verdwenen, ligt Amelia in haar graf en is je vader, als ik hem zo bekijk, aan de drank.’

Ze wierp een afkeurende blik in de richting van de hoek waar Charles Blackmore stond, zwaaiend op zijn benen en met een glas whisky in de hand.

‘We hebben haar nog gewaarschuwd,’ verzuchtte ze. ‘Maar ze moest en zou met je vader trouwen. Voor een meisje dat nog geen muis aan het schrikken kon maken, kon Amelia behoorlijk koppig zijn als ze haar zinnen ergens op had gezet. Ze dreigde om weg te lopen als ze geen toestemming kreeg om met Charles te trouwen. Ik dacht dat onze vader erin zou blijven!’

Ze schudde opnieuw haar hoofd en keek Iris aan. ‘Ik neem aan dat je je bruiloft nu zult moeten uitstellen?’

Iris had geweten dat dit moment zou komen, maar het kostte haar toch moeite om haar gezicht niet te vertrekken en minzaam te lachen.

‘O, hebt u het nog niet gehoord? Er komt geen bruiloft,’ zei ze luchtig.

‘Wat? Ik dacht dat de jonge Malcolm en jij een overeenkomst hadden.’ Tante Ediths wenkbrauwen schoten omhoog tot ze elkaar bijna raakten. ‘Is hij ertussenuit geknepen? De lafaard. Het is

niet jouw schuld dat je vader een idioot is die zijn vermogen heeft verspeeld.'

De kop-en-schotel trilden in Iris' hand en het voelde alsof haar keel werd dichtgeknepen. *Ik mag niet huilen. Ik mag niet huilen.* 'We...' Haar stem klonk hoog en gekrenkt en ze kuchte om hem omlaag te krijgen. 'We hebben besloten dat we niet bij elkaar passen,' wist ze eruit te persen.

Tante Edith snoof. 'Het paste hem zeker niet om een berooide vrouw te hebben. Tja, ik kan niet zeggen dat het me verbaast. Je vader is... niet bepaald van goede komaf, zullen we maar zeggen. Dat wilden de Malcolms maar wat graag door de vingers zien toen hij nog met zijn miljoenen kon strooien, maar nu is het een ander verhaal. Ik weet dat je het niet erg vindt dat ik me eerlijk uitspreek.'

Dat vind ik wél erg, dacht Iris opstandig. Waarom deed die eerlijkheid altijd alleen de mensen aan de ontvangende kant pijn?

Rose en Lily zouden iets hebben teruggezegd en ervan zijn beticht brutaal te zijn. Daisy zou haar grote blauwe ogen hebben laten vollopen met tranen en tante Edith hebben gedwongen haar excuses aan te bieden. Maar Iris was de oudste, de verantwoordelijke, degene die meegaand was en zich gedroeg, dus ze zei niets.

Tante Edith ratelde nog steeds door. 'Nou, het spijt me voor je, Iris, maar gedane zaken nemen geen keer.' Ze liet haar blik door de salon gaan, waaruit de beste schilderijen waren verdwenen, maar die nog steeds het schitterende uitzicht over de baai bood. 'Wat ga je nu doen? Jullie kunnen niet op deze manier verdergaan.'

Waarom moet ik dat beslissen? Waarom moet ik altijd degene zijn die de rotzooi opruimt? Maar dat zei ze natuurlijk ook niet.

'Dat weet ik.' Iris slikte en probeerde haar stem onder controle te houden. 'Daarom ga ik naar Ceylon om oom Ralph te zoeken.'

'Ralph!' herhaalde tante Edith met de verachting van een oudere zus. 'Ralph had nooit een cent te makken. Ik zou niet op hém vertrouwen.'

Maar Iris had niemand anders om op te vertrouwen. Amelia was ervan overtuigd geweest dat haar jongere broer zou helpen, en Iris had beloofd naar hem op zoek te gaan.

Nu dwong ze zichzelf om bemoedigend naar haar zussen te glimlachen. 'Ik weet dat tante Edith een beetje veel van het goede kan zijn, maar ze is er en ze heeft het beste met ons voor. Ik heb tegen haar gezegd dat jullie niet uit elkaar mogen worden gehaald. Ik blijf niet zo lang weg. Voordat jullie het weten, ben ik weer thuis.'

En wat dan, vroeg Iris zich later af, toen Rose Lily en Daisy mee naar binnen had genomen en ze eindelijk alleen was. Ze bleef zitten terwijl de zon achter de heuvels wegzakte en de lucht lichtroze kleurde. Het voelde alsof er een strakke band om haar borst zat die steeds verder werd aangetrokken, tot ze nauwelijks meer kon ademen.

Had hun vader die domme investering maar niet gedaan. Hij was altijd zo geslepen geweest. Hoe had hij zo'n vreselijke vergissing kunnen begaan? Iris begreep er niets van.

Was Amelia maar niet ziek geworden. Hadden ze maar een dokter kunnen betalen.

Had lord Malcolm al die jaren geleden het laatste restje van zijn vermogen maar niet verspeeld. Dan zou Ian geen rijke vrouw hoeven trouwen.

Maar dan had Charles Rubha Clachan niet van Dundonan kunnen kopen. Dan had ze niet al die jaren met Ian gehad, waarin ze paardreden en zeilden en wandelingen maakten in de heuvels.

Hun moeders waren schoolvriendinnen geweest, dus ze hadden elkaar misschien toch wel leren kennen, dacht Iris, maar het zou niet hetzelfde zijn geweest. Ze had van Ian gehouden vanaf het moment dat hij haar leerde om stenen over het zeewater te keilen dat onbeweeglijk tussen de heuvels lag. Toen was ze tien geweest, hij een jaar ouder. Vanaf dat moment hadden ze alles samen gedaan. Ian-en-Iris, had iedereen hen genoemd, of 'de twee I's.' Waar zijn de I's, vroegen mensen dan. Wat zijn de I's aan het doen?

Iris liet haar blik over de baai naar het kasteel gaan, dat uit de tegenoverliggende landtong leek te verrijzen. Ze had er nooit aan getwijfeld dat Ian en zij op een dag zouden trouwen. Ze hadden er niet eens over gepraat. Het was gewoon vanzelfsprekend. Ze hielden van elkaar, niet op zo'n halfslachtige, onnozele manier, maar echte, diepgaande liefde. Ze kenden elkaar door en door. Als ze niet bij elkaar waren, voelde het alsof er iets uit balans was, maar zodra ze elkaar weer bij de hand pakten, viel alles weer op zijn plek.

Maar toen kwam de economische depressie en sloeg het geluk van haar vader op catastrofale wijze om. Toen de zaken veranderden, veranderde hij ook. Iris' eens zo uitbundige vader werd knorrig en vervolgens somber. Zijn liefde voor zijn vrouw en zijn dochters maakten plaats voor een verlangen waar hij niet meer zonder kon: whisky.

Iris en Ian begonnen zich zorgen te maken. 'We zouden nu moeten trouwen,' stelde Ian voor. 'We kunnen gewoon weggaan en trouwen en dan komen jullie allemaal op Dundonan wonen. Wat maakt het uit dat er geen geld is? We redden ons wel.'

Ja, had Iris willen zeggen. Ja, ik wil nu met je trouwen. 'Dat kan niet,' had ze in plaats daarvan gezegd. 'Nog niet. Mama is erg ziek en iemand moet voor de meisjes zorgen. En ik ben nog maar twintig. Ze zouden het nooit toestaan.'

Op een dag, niet lang voor Amelia's dood, had Ians moeder Iris uitgenodigd op de thee. Iris hield van Dundonan. Haar vaders huis op Rubha Clachan was opvallend, met scherpe hoeken en lichte kamers, het tegenovergestelde van Dundonan, dat uit de dertiende eeuw dateerde en een geheel van torens, stenen kantelen, kronkelende gangen en vreemde trappen was. Binnen in het kasteel was het aangenaam. Er was een traditionele salon, met dikke roodfluwelen gordijnen die 's winters werden dichtgetrokken tegen de kou, en een groot voorportaal met melancholische voorouderportretten en hertenkoppen.

Iris hield nog wel het meest van lady Malcolms zonnige zitkamer aan de achterkant van het kasteel. Haar ramen keken uit op de heerlijke tuinen, die waren ommuurd om de zeewind buiten te houden. Iris had altijd gedacht dat die kamers ooit van haar zouden zijn. Het licht was perfect om bij te schilderen. In gedachten had ze al voor zich gezien hoe ze van haar schildersezel zou opkijken om haar kinderen vol levenslust te zien spelen in de tuin en Ian een glimlach toe te werpen als hij binnenkwam om haar een kus te geven.

Isobel Malcolm en Amelia hadden samen op school in Edinburgh gezeten. Amelia was verliefd geworden op Rubha Clachan toen ze voor haar huwelijk een bezoek bracht aan Dundonan, en de twee vriendinnen hadden de romance tussen hun kinderen in de loop der jaren met veel plezier gevolgd. Dus toen de uitnodiging kwam, haastte Iris zich vol goede moed naar het kasteel. Lady Malcolm wist wel wat ze moest doen, daar was ze van overtuigd. Ze was een pragmatische, maar vriendelijke vrouw.

‘Is Ian er niet?’ vroeg ze verbaasd toen ze de zitkamer was binnengelaten en lady Malcolm een kus op de wang had gegeven.

‘Nee, ik dacht dat we even met z’n tweeën moesten kletsen.’ Er was iets vreemds aan de manier waarop Ians moeder glimlachte, en hoewel ze haar kus op warme wijze had beantwoord, keek ze Iris niet echt aan.

‘Laten we een kop thee drinken,’ zei ze opgewekt voordat ze met het belletje rinkelde. ‘Hoe gaat het met je moeder?’

‘Niet goed.’ Bij de herinnering aan haar grootste zorg beet Iris op haar lip. ‘Ik wil een dokter laten komen, maar volgens papa kunnen we ons dat niet veroorloven.’

‘Ach, lieve hemel.’ Isobel zuchtte. ‘Ik weet maar al te goed hoe het is als je zuinig moet leven. Je arme moeder. Het is zo ontzettend treurig dat je vaders zaken zo’n ongelukkige wending hebben genomen.’

Ze bewoog zich door de kamer, niet in staat om stil te blijven

zitten, en Iris begon zich ongemakkelijk te voelen. 'Is er iets mis?' vroeg ze uiteindelijk.

'Tja... Ah, daar is de thee!' Isobel reageerde opgelucht op de komst van het dienstmeisje. 'Dank je, Elspeth. Zet het blad maar op de tafel. Ik schenk zelf wel in.'

'Goed, milady.'

Iris glimlachte naar het dienstmeisje, maar Elspeth wierp haar een norse blik toe. Ze kwam uit Acheravie, en sinds de stenen waren neergehaald, weigerden de dorpelingen nog om op Rubha Clachan te werken. Die plek was vervloekt, zeiden ze. Ze wilden er niets mee van doen hebben. Alle bedienden van de familie Blackmore waren van het vasteland gekomen, gelokt door het uitstekende salaris dat Charles bood. Nu waren ze uiteraard allemaal verdwenen.

De thee werd ingeschonken, melk en suiker werden aangeboden, en er viel een ongemakkelijke stilte, tot Isobel resoluut haar kop-en-schotel neerzette.

'Ik wilde je vertellen dat we hebben besloten wat jonge mensen uit Londen uit te nodigen.'

Iris knikte traag, niet zeker welke kant dit opging.

'We hebben het gevoel dat we dat eerder hadden moeten doen,' ging Isobel verder. 'Ik weet dat Ian en jij goede vrienden zijn, maar het is niet gezond voor hem om zo'n kleine sociale kring te hebben.'

Iris voelde een lichte trilling in haar buik.

'Je bent een verstandig meisje, dus ik verwacht dat je het wel met me eens zult zijn.' Isobel laste een hoopvolle pauze in, maar Iris klampte zich vast aan haar kop-en-schotel en voelde hoe de trilling zich verspreidde.

Isobel slikte. 'Je vaders situatie heeft de zaken voor ons veranderd. De waarheid is dat we Dundonan simpelweg niet kunnen aanhouden als Ian geen praktische keuze maakt voor zijn bruid. Ik weet hoe dol jullie op elkaar zijn, maar er heeft nooit een formele verloving plaatsgevonden, of wel?'

‘Nee.’ Iris’ lippen kwamen amper van elkaar.

‘Ik voel me gezegend dat Ian te jong was om de vechten in die werkelijk verschrikkelijke oorlog, maar hoezeer ik ook zou willen doen alsof alles nu goed is, dat is het niet.’ Isobel draaide geïrriteerd aan haar parels. ‘Het is niet bij te houden met alle kosten van tegenwoordig. Je hebt geen idee van het onderhoud van een kasteel als dit...’ Haar stem stokte en ze keek Iris met een verslagen blik aan.

Iris had het vreemde gevoel dat ze naar zichzelf keek. De trilling in haar lichaam was een aardbeving geworden, maar ze slaagde erin haar kop-en-schotel neer te zetten.

‘U wilt dat Ian met een rijk meisje trouwt.’

‘Het klinkt enorm hardvochtig, ik weet het, maar James dreigt om de hele boel te verkopen. Je weet hoeveel Ian van Dundonan houdt. Wat zou hij met zichzelf aan moeten als we het verkochten? Waar zouden we naartoe moeten?’ Isobels stem trilde van spanning. ‘Zie je hem al voor je in Edinburgh?’

Nee, dat kon Iris niet voor zich zien. Ian hoorde hier in de heuvels, aan de zee.

‘We hadden gehoopt dat je vader zijn fortuin zou terugverdienen en we allemaal gelukkig konden zijn,’ ging Isobel verder, ‘maar het lijkt erop dat dat niet gaat gebeuren, en we moeten onder ogen zien dat het leven anders uitpakt dan we zouden willen. Het zijn de vrouwen die het moeten doen, Iris, daar zul je nog wel achter komen. Kijk naar je vader, die zijn verdriet verdrinkt, of naar James, die allerlei dreigementen uit die hij niet kan waarmaken, in plaats van in te zien dat er maar één oplossing is. Ian moet met geld trouwen.’

Iris ademde in, en toen nog eens. Ze kreeg haar stem onder controle. ‘Wilt u dat ik met Ian praat?’

‘Graag.’ Isobels lippen trilden. ‘Je bent zo’n lieve meid, Iris. Het spijt me vreselijk. Ik zou willen dat het anders was.’

‘Ik ook,’ zei Iris zacht terwijl ze opstond.

Ian was woest en stond niet toe dat ze hun verloving zou verbreken. Hij wilde haar en anders niemand, bezwoer hij, maar lord Malcolm zette zijn hakken in het zand, zoals zwakke mannen doen als ze tot het uiterste worden gedreven. Hij verzekerde hun dat hij zijn dreigement zou waarmaken.

‘Je kunt hem Dundonan niet laten verkopen, Ian,’ zei Iris. ‘Stel je voor dat je niet meer in Skara zou wonen. Denk je dat eens in.’

Iris hield van Skara, maar Ian was er onlosmakelijk mee verbonden. De Malcolms bewandelden al generaties lang de heuvels in de omgeving, ze waren de zee op gegaan en hadden om het land gevochten. Dundonan was de hengel en Ian de lijn; zonder elkaar stelden ze niets voor. Iris had hem gadegeslagen als hij na een semester op school weer thuiskwam, had gezien hoe hij zijn gezicht naar de wind wendde en de lucht opzoog alsof hij eindelijk weer vrij kon ademen. Hij had geweigerd om naar de universiteit te gaan.

‘Ik wil alleen maar hier bij jou zijn,’ had hij tegen Iris gezegd.

Nu zag ze de flikkering in Ians ogen toen ze hem dwong zich een leven elders voor te stellen.

‘Ik kan veranderen,’ zei hij volhardend. ‘We kunnen ergens anders ook gelukkig zijn. Het hoeft niet Dundonan te zijn. Mijn vader lijkt te denken dat hij ergens anders kan wonen,’ voegde hij er op bittere toon aan toe. ‘Het maakt hem niet uit waar hij is, zolang hij zijn leven maar kan vergokken.’

‘Je bent niet je vader,’ zei Iris zacht. ‘Ik weet niet of ik het zou kunnen verdragen om je ergens anders te zien, Ian. Je zou je elendig voelen, en ik ook. Denk je eens in wat er met Dundonan en de mensen die hier werken zal gebeuren,’ ging ze verder. ‘Stel je eens voor dat het wordt verkocht aan iemand die er niet zo veel om geeft als jij. Iemand die muren neerhaalt en moderniseert en een tennisbaan aanlegt in de tuin.’

Zo iemand als haar vader.

Iris zag dat Ian ineenkromp bij de gedachte.

‘Misschien ontslaan ze de bedienden en nemen ze mensen van buitenaf aan of, ik weet het niet, maken ze er een hotel van, of iets anders vreselijks.’

‘Hou op,’ zei Ian. ‘Dat zou ik niet kunnen verdragen.’

‘Dat weet ik,’ zei ze. ‘En daarom moet je met een meisje trouwen dat geld meeneemt naar Dundonan. Je moet de feiten onder ogen zien.’

‘Maar ik hou van je, Iris,’ riep hij uit. ‘Ik heb je nodig.’

‘En ik hou van jou,’ zei ze, ‘maar je hebt Dundonan nog harder nodig. We zullen gewoon goede vrienden zijn. Dat moet genoeg zijn.’

Maar het was niet genoeg. Het zou ondoenlijk zijn om elkaar te zien zonder elkaar te kunnen zoenen of haar hoofd op zijn schouder te leggen. Om verteed te worden door verlangen.

‘Ik kan het niet,’ zei Ian vertwijfeld.

‘Ik weet het,’ zei Iris. ‘Mijn moeder ligt op sterven,’ zei ze toen. ‘Kom niet langs. Schrijf me niet. Als ik je tijdens het wandelen zie, zal ik me omdraaien en de andere kant opgaan.’

Ian was die ochtend bij Amelia’s begrafenis geweest. Iris had naast het graf gestaan met de handen van haar zussen in die van haar, Lily aan de ene kant en Daisy aan de andere. Ze had zijn blik op haar gevoeld, maar kon hem niet aankijken. Als ze dat had gedaan, zou ze zich in zijn armen hebben geworpen en hem hebben gesmeekt om haar vast te houden en nooit meer te laten gaan. In plaats daarvan had ze zo hard in de handen van Lily en Daisy geknepen dat ze hun pijn moest hebben gedaan. Geen van beiden had iets gezegd.

Nu was de wind gaan liggen en kon Iris het zuchten van de zee horen, synchroon met haar eigen zuchten. Haar vader had de stenen nooit moeten neerhalen.

Daar zal hij voor boeten, had Nessa gezegd. Maar Charles was niet degene die ervoor boette. Iris liet de bittere gedachte haar hoofd binnendringen. Zij was degene die boette.

Ze had de laatste tijd zo vaak afscheid moeten nemen. Van haar lieve, oude pony, Blossom. De bedienden, die een voor een waren vertrokken. Nanny, de grote rivaal van mevrouw Grierson, was in tranen teruggegaan naar Edinburgh.

Ian.

Haar moeder.

En nu moest ze ook afscheid nemen van haar zussen.

Iris had het gevoel dat haar lichaam in elkaar zakte, maar ze dwong zichzelf om haar schouders te rechten, haar kin op te tillen. Ze dacht aan wat lady Malcolm had gezegd. *We moeten onder ogen zien dat het leven anders uitpakt dan we zouden willen.*

Ze moest haar oom vinden, zodat hij haar en haar zussen zou kunnen onderhouden. Dat was wat haar te doen stond.

Ze zette haar handpalmen stevig op de steen onder haar. Hij voelde bijna warm, bijna tintelend. Hier was ze veilig, als onderdeel van de steen, onderdeel van het landschap.

Ze wilde hier voor altijd blijven zitten, naar de heuvels kijken terwijl het licht uit de hemel verdween, maar ze dwong zichzelf op te staan en streek haar rok glad. Ze ademde diep in, rook hoe de heide op de heuvels zich vermengde met de geur van de zee, en liep toen na een laatste blik op haar steen terug naar het huis. Ze moest haar spullen inpakken voor de reis naar Ceylon.